

Heeft u verbetervoorstellen voor de aansluitroutes van Lelystad Airport op het hogere luchtruim binnen de geldende uitgangspunten van het Kabinet?

In deze consultatie brengt de provincie Fryslân, mede namens de betrokken gemeenten, de volgende verbetervoorstellen in:

Algemene opmerkingen:

- De Friese overheden zijn van mening dat de huidige vliegroutes boven zuidelijk Fryslân nog te laag zijn en hoger moeten en kunnen. De noodzaak werd nog eens extra duidelijk gemaakt tijdens de op 18 oktober gehouden Expertmeeting over Lelystad Airport, die op verzoek van Provinciale Staten in het provinciehuis te Leeuwarden is gehouden. De heer J. van Avermaete (LVNL) bevestigde dat er bij de totstandkoming van de huidige aansluitroutes geen rekening is gehouden met de risico's op vogelaanvaringen. Fryslân vraagt het Kabinet daarom de vliegroutes te verhogen en een onderzoek te doen naar de risico's op vogelaanvaringen.
- De Friese overheden zijn ervan overtuigd dat de échte oplossing ligt in het herindelen van het luchtruim. Dit moet sneller kunnen dan in 2023. Wij vragen hiervoor de hoogste prioriteit en afspraken over onze betrokkenheid.
- Wat de uitgaande routes betreft, zien de Friese overheden graag dat deze zo snel mogelijk, zo hoog mogelijk gaan vliegen. De inkomende routes zoveel mogelijk via een glijvlucht.
- Een van de uitgangspunten is dat er geen interferentie mag ontstaan met het Schiphol-verkeer. Waarschijnlijk zullen veel voorstellen vrij gemakkelijk met dit argument van tafel geveegd kunnen worden, aangezien het de LVNL is dat dit Schiphol-verkeer afhandelt. Hetzelfde geldt voor de CLSK voor wat betreft interferentie met het militaire verkeer. De provincie Fryslân vraagt het ministerie namens de gezamenlijke Friese overheden hier niet al te star mee om te gaan. Dat kan namelijk werkbare oplossingen onnodig in de weg staan.

Opmerkingen per route:

A. nut en noodzaak route IN-11/OUT-12

Route OUT-10 sluit boven de Noordzeekust aan op al een bestaande route richting Schotland/IJsland. De compleet nieuwe route OUT-12 sluit iets verderop boven de Noordzee hierop aan. Route OUT-12 voegt daarom niets toe aan de bestaande routes. De Friese overheden stellen voor deze te laten vervallen. Immers route OUT-12:

- sluit boven de Noordzee aan op de al bestaande Schipholroute OUT-10;
- kan 120 dagen per jaar niet worden gebruikt vanwege oefeningen van Defensie;
- kruist voor de kust route IN-11, wat tot extra gevaarstelling kan leiden;
- loopt voor een groot deel parallel aan IN-11 op min of meer gelijke hoogte;
- blijft erg lang op slechts 1800 meter vliegen, wat de nodige geluidsbelasting met zich mee brengt en een onbekend risico oplevert op vogelaanvaringen.

De provincie Fryslân is derhalve van mening dat route OUT-12 kan komen te vervallen. Gemiddeld drie vliegbewegingen per dag voor negen maanden per jaar moeten in te passen zijn in route OUT-10.

Voor route IN-11 geldt hetzelfde. Deze kan komen te vervallen. Deze route loopt boven de Noordzee parallel aan IN-13. De route IN-11 gaat in tegenstelling tot de route IN-13 veel langer laag over het IJsselmeer.

B. route IN-11

Indien route IN-11, ondanks het gestelde onder A, toch noodzakelijk blijft, willen de Friese overheden het volgende meegeven. Begin oktober heeft het ministerie van I&M laten weten dat deze route op verzoek van de provincie Fryslân iets in zuidelijke richting is verplaatst. Hierdoor loopt deze route niet meer dwars over Gaasterland, maar schampt het bij Oudemirdum nog de Friese IJsselmeerkust. De Friese overheden verzoeken om deze route nog een paar kilometer

zuidelijker te leggen, zodat Fryslân, rekening houdend met een nauwkeurigheidsmarge van 1,5 kilometer, in het geheel niet door deze route wordt geraakt. De militaire vliegroute Ketelbrug-Breezanddijk komt hier op 400 meter hoogte langs. Dit hoeft dus geen probleem op te leveren, zeker gezien de geringe frequentie waarop zowel de militaire vliegroute als route IN-11 gebruikt wordt.

Daarnaast moet het mogelijk zijn om deze hoger te krijgen, door deze in een glijvlucht richting Steenwijk te laten dalen.

Verder kruist deze route, de route OUT 12 onder de kust bij Bakhuizen. Dat is naar mening van de Friese overheden onnodig en brengt een extra risico met zich mee.

C. route OUT-12

Hiervoor geldt deels hetzelfde als onder B. Indien deze route toch noodzakelijk blijft, dan graag een paar kilometer verschuiven in zuidelijke richting. Uiteraard geldt ook hier dat de noodzaak tot het kruisen met route IN-11 de provincie Fryslân ontgaat.

D. route IN-13

Volgens de officiële tekeningen schampt deze dalende route op de plek waar het samenkomt met route IN-11 bij Schoterzijl/Spanga nog net een stuk Fryslân. Echter op 18 oktober is tijdens een expertmeeting van Provinciale Staten in Leeuwarden door een presentatie van HoogOverijssel duidelijk geworden dat deze route nog een bocht door de gemeente Weststellingwerf maakt, waardoor een groot gedeelte van deze gemeente geraakt gaat worden door deze route. De aanwezige deskundige, de heer J. van Avermaete (LVNL) heeft de correctheid van deze informatie bevestigd. Dit kan niet worden verklaard door de nauwkeurigheidsmarge van 1,5 kilometer. De provincie ziet graag een aanpassing waardoor de hoek waarin IN-13 aansluit op IN-11 minder scherp is. Hierdoor is de extra bocht niet noodzakelijk en kan Weststellingwerf worden ontlast. Voorstel is om de route IN-13 zodanig te verleggen dat het te zuiden van Espel langs loopt en in een andere hoek kan aansluiten bij Steenwijk. Daarmee is dan tevens het gevaar van kruisend verkeer met OUT-01, OUT 10 en OUT-12 opgelost.

E. route OUT-01

Volgens de tekening wordt er vanaf Espel op 1800 meter doorgestegen naar 3300 meter. De Friese overheden zien graag dat er eerder begonnen wordt met doorstijgen en bepleiten daarom dat het punt waarop er van 1800 meter wordt doorgestegen naar 3300 meter zoveel mogelijk in zuidelijke richting wordt verlegd, zodat er zo weinig mogelijk hinder wordt ondervonden van het piekgeluid wat met een dergelijke stijging gepaard gaat.

De Friese overheden adviseren route OUT-01 ten westen van Lemmer te laten lopen. Dit om recht te doen aan het uitgangspunt dat woonkernen moeten worden ontzien. Vervolgens kan via een route boven het Prinses Margrietkanaal aansluiting worden gezocht op de bestaande Schipholroute.

F. route IN-01

Deze route loopt over de gemeente Ooststellingwerf. De woonkernen Oosterwolde en Appelscha liggen binnen de TMA Eelde. Fryslân gaat ervan uit dat het Lelystad-verkeer niet door de TMA van Eelde zal gaan, dus op minimaal 2100 meter over zal vliegen. Bij een ideaal dalprofiel zou het mogelijk moeten zijn om op minimaal 3000 meter over Ooststellingwerf te vliegen. De Friese overheden zien graag dat u zich voor dit ideaalprofiel gaat inzetten.

Tot slot

Wij hebben ons in deze consultatie beperkt tot de vraagstelling om alternatieven en verbetervoorstellen. De provincie Fryslân en de betrokken Friese gemeenten hebben echter ook nog opmerkingen over het proces tot nu toe en het vervolg. Hierover zullen wij de minister binnenkort een afzonderlijke brief sturen.